

Chcete u svého dítěte rozvíjet studijní dovednosti?

Studijní dovednosti jsou vlastně nezbytnými nástroji učení. Čím lepšími nástroji bude dítě v tomto směru vybaveno, tím lépe se bude učit.

Uvedené dovednosti nezískávají všechny děti podle nějaké jednotné šablony. Je velmi vhodné objevit spolu s dítětem způsob učení, který je pro něj nejvýhodnější a potom mu pomoci vytvořit odpovídající systém přípravy do školy.

V této souvislosti vám předkládáme následující pravidla a rady.

Studijní dovednosti dítě získá dodržováním následujících pravidel:

1. Zaveďte ustálený postup.

Vedte dítě k tomu, aby si pro učení stanovilo takové pracoviště i jeho uspořádání a takový čas, aby žádnou tuto okolnost nebylo nutno příliš měnit. Vše by mělo být v souladu s rodinnými zvyklostmi:

- **dítě by v průběhu učení nemělo odbíhat (nemělo by mít hlad nebo žízeň)**
- **mělo by se učit nejlépe u pracovního stolu s volnou plochou**
- **ve vyvětrané místnosti**
- **omezit šumy a ruchy (někdo se však lépe soustředí za doprovodu tiché hudby)**
- **vybrat si pro sebe nejvhodnější dobu na učení (čím mladší dítě, tím je vhodnější časnější doba učení; středoškoláci se mohou učit i později nebo naopak časně ráno)**
- **v domácí přípravě nezačínat obtížným předmětem, ale také si ho nenechávat na konec, kdy je dítě již unaveno (střídáme předměty zaměřené na paměť s předměty úsudkovými – matematika, fyzika)**
- **je vhodné učit se v určitých časových celcích (individuálně 20-45 minut) s drobnými přestávkami (5-10 minut)**
- **v průběhu drobných přestávek je velmi prospěšné věnovat se aktivnímu pohybovému uvolnění**
- **optimální je učit se průběžně z jedné vyučovací hodiny na druhou (předejít tím stresovým situacím, kdy se dítě musí naučit v krátké době velké množství učiva)**

2. Je nutné mít přehled o zadaných úlohách.

Vedte dítě k tomu, aby si zavedlo jednotný systém záznamů o uložených úkolech. Neměl by tam nikdy chybět časový údaj – kdy se má úkol odevzdat, kdy bude písemka, na kdy je referát apod. (u dětí, které zapomínají na domácí úlohy, se osvědčuje malý zápisníček uložený např. v penále).

3. Dbát při učení na soustředění.

Některým dětem jde učení dobře při tiché hudební kulise, jiné děti potřebují při učení úplný klid. Dítě by si mělo svůj denní program uspořádat tak, aby v době vyhrazené pro přípravu na školu nebylo rušeno návštěvami kamarádů a telefonáty. Dobrému soustředění napomáhá:

- motivace (motivem pro učení bývá často touha vědět a poznávat)
  - vybrat si pro sebe nejvhodnější studijní metodu a tou postupovat
- učit se nahlas (využívat tak sluchovou paměť) nebo potichu,
- učit se v klidu, nebo za pohybu (vhodné i pro hyperaktivní jedince),
- učit se samostatně, nebo ve skupince vrstevníků (studijní kroužek), či s rodiči.

4. Postup při vlastním studiu.

- nejprve se krátce zorientovat, zběžně se seznámit s množstvím studijního materiálu (2-3 minuty)
- tiché čtení celého článku za plného soustředění
- text hlasitě přečíst po jednotlivých odstavcích a vytvořit tak strukturu učební látky, zvýraznit nebo vypsát podstatné z textu (vytvořit strukturu učební látky; postřehovat vztahy a souvislosti s již osvojeným)
- každý odstavec po přečtení okamžitě hlasitě reprodukovat (rozumově zpracovávat a vracet se k obtížným úsekům), popř. v bodech zaznamenat nejdůležitější údaje
- pokusit se částečně reprodukovat z paměti s možností náhledu do učební materiálu, nejlépe formou výkladu druhé osobě (např. rodiči)
- doplnit si případné mezery, které se při reprodukci ukázaly
- velmi důležité je naučené s určitým časovým odstupem zopakovat, nejlépe celé hlasitě přeříkat rodičům.

5. Další užitečné rady.

- učit se za dobrého emočního rozpoložení
- obecné poznatky spojovat s konkrétními příklady a nový poznatek srovnávat s tím, co již známe
- snažit se látku dobře pochopit, jinak nemá učení smysl
- sobotu a neděli řešit tak, že jeden den se učit nebudeme vůbec
- k učení využívat i tzv. ztrátové časy, např. v dopravním prostředku
- aktivně se zapojovat do školního vyučování
- již v průběhu vyučovací hodiny se dotazovat na nejasnosti
- pokud si nemůžeme látku logicky odvodit, pomůžeme si vytvořením mnemotechnické pomůcky (viz níže)
- zapojovat co nejvíce smyslových vjemů (propojovat všechny smysly)
- nebát se chybovat, chybami se člověk učí
- pracovat s více zdroji (učebnice, encyklopedie, mapy, tabulky, slovníky, PC..)
- poznámkový papír by měl být nadosah; některé věci se pamatují lépe, když se zapíší

- opisování domácích cvičení od spolužáků nemá logiku
- neostýchat se požádat někoho o pomoc s vysvětlením látky
- jazyky je dobré učit se vždy nahlas
- špatná paměť nebývá chorobou, ale spíš nedostatkem školeného myšlení; často je projevem nepřesného vnímání a nedostatečné aktivity při studiu - nejde o to paměť naplnit, ale posílit ji
- do systému svých vědomostí zařadit nové poznatky nejlépe tím, že se vhodně spojují s těmi, které již známe.

6. Mnemotechnické pomůcky – pomůcky, které usnadňují zapamatování:

- **Logika** – např. rozdíl mezi konvexním a konkávním úhlem – konkávní obsahuje část slova káva, káva se lije do hrníčku, takže konkávní je vždy ten úhel, do kterého by teoreticky šla nalít káva.
- **Spojování položek do určitého lépe zapamatovatelného celku** – např. mám koupit olej, vejce, uzeninu, sůl a pepř – lépe si to zapamatuji, když si vše představím „provázané“ např. v podobě míchaných vajíček.
- **Oslí můstky** – např. poloměr rovníku 6378 km si můžeme zapamatovat pomocí říkanky *šetři se osle*, která obsahuje počáteční slabiky jednotlivých číslic obsažených v čísle 6378.
- **Akronyma** – slova, která se skládají z počátečních písmen jiných slov – příklad: *ProDaLiDvěHuBraTaČe*: opery B. Smetany v pořadí – Prodaná nevěsta, Dalibor, Libuše, Dvě vdovy, Hubička, Braniboři v Čechách, Tajemství, Čertova stěna.
- **Akrostická mnemonika**: založena na tom, že počáteční písmena pojmu, na něž si máme vzpomenout, tvoří počáteční písmena jiných slov, ze kterých lze složit zapamatovatelnou větu – příklad: Římské číslice od nejnižší k nejvyšší – **Ivan vedl Xavera lesní cestou do města** (I,V,X,L,C,D,M).

Pokud si nebudete s přípravou na vyučování vůbec vědět rady, pokuste se zajistit odborné doučování.

(Zpracovala Mgr. Jaromíra Brichtová ve spolupráci s Mgr. Andreou Anderlovou).